

Megnyitó gondolatok, confessio

Mi a különbség egy átlagember és egy profi fotós látásmódja között? Ezt a kérdést tettem fel magamnak, amikor a Csikós Árpád fotóművész és Rohonczi István a Szivacs-galéria vezetője felkértek erre a kedves feladatra, hogy nyissam meg tucanyi fiatal fotós kiállítását.

Érdekes, és mégis nyilvánvaló, hogy ezt a kérdést nem csak én tettem fel magamnak, sőt egy kísérlet is zajlott, amely ennek a kérdésnek a megválaszolására az egzakt tudomány eszközeivel kereste a választ. Egy kifinomult, szemkövető technológia bevetésével” egy neves cég „megmutatta, hogy egy profi fotós szeme milyen tekervényes utat jár be egy fényképen, hogy a legkisebb részletet is feltérképezze, ami fölött egy átlagos ember, aki fotózással nem foglalkozik, simán elsiklik. Ennek értelmében a cég szakemberei megkértek egy átlagembert, egy fotós iskola diákját, és egy professzionális fényképészt, hogy nézzen meg egy adott alkotást. A kísérlet során megállapították, hogy az átlagember a portréalanyt és a közvetlen környezetét vette szemügyre, míg a fotótanonc már a kompozíciót és a kisebb, finomabb részleteket is kielemezte. A profi fotós viszont minden apróságot, még az öltözké egyes darabjait is részletesen megfigyelte. Az átlagember 212, fotótanonc 445, míg profi fotós 1197 (!) szemmozgást hajtott végre a fénykép kielemezésekor. Ezt olvastam egy honlapon.¹

Tehát, amikor én ezeket az alkotásokat megnéztem, mint amatőr átlagember 212 apróságot figyelhettem meg, jó esetben. De őszintén, én nem számoltam, hagytam, hogy hassanak rám a képek, magam számára az alkotó anonimitását szem előtt tartva, hogy még az se lehessen semmilyen befolyásoló tényező. Van játék a fénnel, mélységek és távlatos magasságok, érintések és pillantások, egymásra és önmagábanézések, félelem, bezárt lélek és játék, rózsza és nyíló ág, tükröződés.

Mi lehet, egy pince? Az a szennyvízlefolyó? Fehérre van minden festve, de kissé poros, számtalan festékréteg lehet rajta, az ablak is régi. Régi. És egy zöld levél. Nem látom élő vagy műlevél. Vízcseppek, apró vízcseppek rajta.

Szédületes magasan van - szeretek felnézni az égre, az sem baj, hogy korlátok között tehetem, mert látom az eget, a felhőket, a faágat s a repülő valahova messzire visz. Igen, szeretem nézni az eget.

1 Forrás: Forrás: <https://nullahategy.hu/mi-a-kulonbseg-egy-atlag-ember-es-egy-profi-fotos-kozott-itt-egy-erdekes-kiserlet/>, egyéni módosítással a cég nevét illetőleg.

Annyira ilyen egy álmodozó átlagember élete. Korlát, de fölötté ott az ég, meg a szárnyalás, mert valahol az a lényeg.

Azt hiszem whisky. Hát majdnem biztos, hogy az. Jéggel. Az egyik jégkocka a pohárban, vagy az is előtte? 10 jégkocka. Azt hiszem. De a csobbanás, a fény! Lazul a hangulat, vagy oldódik a hangulat is meg a jég is?

A híd az egyik kedvenc témám. Nem Krúdy miatt, egyszerűen, nem azért mert egy irodalmi toposz, hanem mert összeköt, átvisz, átível. Itt elterelés, figyelemterelés. Hogy is vannak a sávok? És messzire néz, réveteg, a távolba... kedves, fiatal lány. Így indul egy film.

Ikon, index, szimbólum. Természetes jel. Füst, tűz. Égő cigaretta, száradó faág, elhaló élet.

Fűszálak a pohárban és körülötte. Honnan jön a fény? - érdekes, hogy melyik fűszál vet árnyékot. Olyan üdezöld, ... abban kissé bizonytalan vagyok, hogy az ott maga a fűszál vagy az árnyéka. Ez a fény játéka.

Tükröződés. Mit látok a szemüveg lencséjében? A szemüveget tartó lányt? Vagy vele szemben áll, ki, ő maga, vagyis önmagával szemben ... vagy valaki más? Mint Szabó Lőrinc versében

Kétezer évvel ezelőtt Dsuang Dszi,
a mester, egy lepkére mutatott.
– Álmomban – mondta, – ez a lepke voltam
és most egy kicsit zavarban vagyok.

most nem tudom, – ...
mi az igazság, melyik lehetek:
hogy Dsuang Dszi álmodta-e a lepkét
vagy a lepke álmodik engemet? –

Szürke, pontosabban fehér-fekete kép. Egy pohár hideg víz, fény játéka, árny játéka. Hideg ez a fehér fény, hideg mint a cseppekkel díszített pohár oldala.

Romantika, Frankenstein-i hangulat. Kontraszt: a halál és az ifjú hölgy. kellék a sejtelmes erdő, a csontváz is csak kellék, nem a halál figyelmeztetése, nem. Köztük a festmény. A zöld a feloldás színe. Arra koncentrálok.

Rácsokba kapaszkodó bezárt lélek. Fő a kapaszkodás. Ha van erő ebben a rácsfogásban, akkor a kiszabadulásra is van erő. Most a pillanatkép a kitekintő, menekülni próbáló egyéniség.

Merre nézzek? Nekem ez nem kétarcúság, ahhoz túl szelíd. Inkább a kétirányba tekintés. Ötlet vagy iránykeresés?

A fiataliságból, szépségből fakadó élet. A zöld ág a halhatatlanság általános szimbóluma, a piros rózsza a szerelemé.

A Mester. Ahogyan egy tanítványa látja. Nekem a képen komoly, az arca *nincs* félig eltakarva, érdekes, hogy a takarás nem halad tovább, és nem is takar teljesen ... csak áttetszik.

Drótkerítés mögött a magányos játékos, a magányos játék. A sors kockája? Nincs hév a kocka forgatásában, inkább réveteg.

Jaj, kis fémcsőrű csibe, fémfejű ember kezében. Simogat, megóv? A fémfej csak álca? Vagy?

ÁÁÁÁ, Meglepődés. Na, mit szólsz? Hol is vagyunk???

Betűtükrözés. Grimmtükrözés. Grimm-testvérek. Grimm-mesék. Jakob Grimm, Wilhelm Grimm.

Lehunyt szemmel rózsaoámlásban. A rózsza a lélek szimbóluma. Júlia rózsái ??? vagy Komjáthy Jenő: IN HILARITATE TRISTIS.

Hármasban. Lépés. Középen a kapocs és a fény, fogd a kezem, áh, nem, csak érintsd meg az ujjaim! Érints, a búcsú bánatával, érints, a hívás önbizalmával!

Pakolás egy régi bőröndbe. Üres, a nyúlálarc kerül talán csak bele. A nyúl mitikus állat, a Holddal hozza összefüggésbe számos ősi hiedelem, hit. Azt olvastam a termékenység, megújulás, újjászületés szimbóluma. Álarc.²

2 Forrás: <http://www.torpenyul.hu/content/ny%C3%BAl-mitol%C3%B3gi%C3%A1ban>, megtekintés: 2019.12.12.

Összeér a föld meg az ég, a zöld meg a kék. A kedvenc dalom Ossiantól - Ahol a szürkeség véget ér című. Meghallgatom. Kétszer is meghallgatom. Emlékezem. Itt a csend is megfelel, mondja a dal. „Tudom benned is megfér a fekete és a fehér, a kék fű és a zöld ég, nem értik a szürkék. Ahol az ő szemük semmit nem lát, nekünk ott nyílik meg a világ, vigyen minket a szél, ahol a szürkeség véget ér.” Számára s szürkeség véget ért, már a fényben él.

Ki van a nyúlálarc mögött, látom a kikandikáló fekete hajtincset a tarkóján. Ez köti le a figyelmem, pedig a bőrröndről akartam írni. Meg a lépcsőről, meg a falról.

Szeretem az ősz színeit. A fény, a különös levélformával, bőrszerűvé teszi a levelet. Balra a természetes harmónia, jobbra a fényben az öregedő bőr képzete.

És végezetül hány szemmozgást végeztem? Nem tudom. Maximum 212-öt, mert az átlagembernél az exakt tudomány ennyit mért.

Köszönöm szépen.

Dunaújváros, 2019.12.13.

Szücsné Dr. Harkó Enikő